

**LISTA TEMATÓW NA WEWNĄTRZSZKOLNY
USTNY EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA POLSKIEGO
MATURA 2009**

I. Literatura

1. Alienacja cechą wybitnych jednostek. Zbadaj problem na przykładzie biografii bohaterów literackich lub twórców literatury.
2. Wpływ alkoholu i innych używek na życie artysty i losy bohaterów literackich.
3. Czy alkohol i narkotyki mogą stanowić źródło natchnienia i twórczej ekstazy? Opracuj zagadnienie na podstawie biografii i twórczości wybranych artystów.
4. Różne ujęcia anioła w literaturze- omów na wybranych przykładach.
5. Motywy mitologiczne w literaturze późniejszych epok. Opracuj zagadnienie na wybranych przykładach.
6. Kultura antyczna jako jedna z podstaw kultury współczesnej. Zrealizuj temat na podstawie polskiej poezji XX wieku.
7. Motyw apokalipsy i jego literackie warianty. Zrealizuj temat na podstawie wybranych utworów z literatury polskiej.
8. Arkadia, raj, wyspy szczęśliwe... Przedstaw literackie wizje krain szczęścia w wybranych epokach.
9. Idealistyczne i krytyczne obrazy polskiego dworu w utworach różnych epok.
10. Wieszcz, moralizator, sumienie narodu... - różne koncepcje na temat roli artysty w życiu społecznym. Omów na wybranych przykładach różnych epok.
11. Wpływ biografii na twórczą drogę artysty. Omów na wybranym przykładzie.
12. Autorytet jako zjawisko społeczne i temat literatury. Wskaż autorytety różnych czasów i ich literackie portrety.
13. Motyw zabawy, balu, wesela w literaturze. Omów wybrane realizacje motywu.
14. Romantyczne fascynacje ludowością. Przedstaw na przykładzie wybranych utworów.
15. Motywy biblijne w literaturze polskiej lub powszechnej. Omów na przykładzie wybranych utworów.
16. Omów obrazy bitew zawarte w literaturze.
17. Bohater romantyczny: omów jego biografię i przemiany na podstawie wybranych przykładów w literaturze polskiej.
18. Bóg, świat, człowiek. Określ wzajemne relacje w wybranych tekstach literackich i filozoficznych różnych epok.
19. Jak artyści przedstawiali Boga w różnych epokach? Porównaj wybrane koncepcje.
20. Człowiek musi się buntować... Przedstaw sens buntu, śledząc losy wybranych bohaterów literackich.
21. Choroba jako jedno z ludzkich doświadczeń. Omów temat na podstawie wybranej literatury.
22. Różne ujęcia motywu cierpienia w literaturze różnych epok. Dokonaj analizy porównawczej.
23. Omów tragizm ludzkiej egzystencji w obozach koncentracyjnych na podstawie literatury faktu.
24. Czym jest cnota? Jak postrzegali tą wartość myśliciele i poeci. Odwołaj się do tekstów kultury.
25. Motyw czasu w literaturze. Omów temat na podstawie poezji wybranych epok.
26. Literackie definicje człowieczeństwa i ich zmienność w różnych epokach literackich. Omów na wybranych tekstach kultury.
27. Sytuacje skrajne miarą człowieczeństwa. Odnieś się do tej teorii, argumentując przykładami z literatury.
28. Literackie definicje domu. Omów, odwołując się do wybranych autorów.
29. Motyw dworu polskiego jako ostoja najważniejszych wartości. Odwołaj się do największych dzieł literatury polskiej.

30. Tragedia antyczna, szekspirowska, antyteatr, dramat romantyczny. Wskaż podobieństwa i różnice.
31. Drzewo- świadek, uczestnik życia postaci literackich. Omów na wybranych przykładach.
32. Rola wizji, snu i prorocstwa w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
33. „ *Zdaje mi się, że widzę... Gdzie? Przed oczyma duszy mojej*” (William Szekspir). Omów rolę zjawisk nadprzyrodzonych w literaturze.
34. Literatura o duchownych- przedstaw najciekawsze według Ciebie postacie.
35. Motyw dziecka w literaturze. Przedstaw zagadnienie na wybranych utworach literackich z różnych epok.
36. Tęsknota za ojczyzną jako motyw literatury polskiej.
37. Głód i nędza- na podstawie wybranych lektur omów problematykę krzywdy społecznej.
38. Głód jako codzienne doświadczenie człowieka. Omów na podstawie literatury z czasów II wojny światowej.
39. Pejzaże młodopolskie- omów, w jaki sposób młodopolscy twórcy wyrażali nastrój poprzez przedstawienia przyrody.
40. Groteska jako podstawowa kategoria estetyczna XX wieku. Jak ukazwane są absurdalność i tragizm istnienia? Omów na przykładzie wybranych dzieł.
41. Symbolika grobów i mogił w literaturze. Omów na podstawie wybranych utworów.
42. Modele świętości w kulturze europejskiej. Przedstaw konkretne przykłady tekstów kultury.
43. Św. Aleksy i św. Franciszek- dwa skrajnie różne modele świętości. Który z nich miałby szansę stać się bohaterem współczesnej młodzieży? Swoj wybór uzasadnij.
44. Hamletyzm cechą bohaterów nie tylko Szekspirowskich- prześledź na wybranych przykładach.
45. Człowiek uwikłany w historię swoich czasów. Omów na podstawie wybranej literatury.
46. Indywidualiści , szaleńcy, dziwacy. Przedstaw sylwetki bohaterów innych niż wszyscy, ciekawych, nieprzeciętnych.
47. Wizerunek inteligenta w literaturze polskiej. Omów na wybranych przykładach.
48. Przedstaw różne typy ironii stosowane w literaturze różnych epok.
49. Jak, gdzie i co jadają bohaterowie literaccy- motyw sztuki kulinarnej w tekstach literackich różnych epok.
50. Polskie tradycje świąteczne w literaturze. Zwróć uwagę przede wszystkim na kulturę stołu i tradycje biesiadowania.
51. Karierowicze i ideowcy. Omów problem na wybranych przykładach.
52. Anioły i demony. Przedstaw najciekawsze literackie portrety kobiet.
53. Konflikt ojca i syna w literaturze. Rozważ jego przyczyny i konsekwencje, posłuż się odpowiednimi przykładami.
54. Scharakteryzuj portret matki i jego funkcje w utworach literackich.
55. Wzory męzczyzn i męskości w literaturze- odwołaj się do tekstów z różnych epok.
56. Miasto- synonim postępu i cywilizacji czy degradacji i zniszczenia? Omów na podstawie polskiej i powszechnej literatury.
57. Mieszczanin jako bohater literacki. Omów na podstawie wybranych utworów.
58. Literackie pary kochanków. Przedstaw na materiale z wybranych epok.
59. Młodość, różne jej wizje i doświadczenia. Omów na podstawie wybranych utworów.
60. Trudne wybory moralne bohaterów literackich. Omów na przykładzie wybranych lektur.
61. Czy wierność ideałom jest w ogóle możliwa? Odpowiedz na to pytanie, wykorzystując moralne dylematy bohaterów literackich.
62. Przyroda- zdumiewająca, groźna , tajemnicza. Omów różnorodność obrazów przyrody w tekstach literackich.
63. Nauczyciel, pedagog- przyjaciel czy wróg ucznia? Omów na przykładzie wybranych lektur.
64. Polska literatura na światowym poziomie. Omów twórczość polskich laureatów Nagrody Nobla.
65. Literatura jako skarbiec narodowych tradycji i zwyczajów. Wskaż na wybranych przykładach z literatury polskiej.

66. Mężczyzna jako ojciec i głowa rodziny. Zaprezentuj sylwetki wybranych bohaterów literackich.
67. Ojczyzna ponad wszystko. Wybierz i zaprezentuj te spośród utworów literatury polskiej, które mogą być lekcją patriotyzmu dla młodego pokolenia.
68. Parabola jako sposób opisywania prawideł świata. Omów na podstawie wybranych lektur.
69. Motyw piekła i jego funkcje w literaturze różnych epok.
70. Pieniądz- źródło sukcesu czy klęski bohaterów literackich. Omów na podstawie wybranych dzieł.
71. Różne sposoby dążenia do kariery. Omów na podstawie wybranych utworów różnych epok.
72. Kim jest poeta? Rozważ różne postawy odwołując się do twórczości wybranych poetów polskich.
73. Szlachcic na zagrodzie, pan na włościach- jakie wizerunki polskich gospodarzy odnajdujesz w literaturze. Omów wybrane z nich.
74. Echa powstań narodowych w polskiej literaturze. Omów na podstawie wybranych utworów.
75. Zrywy narodowe i codzienna praca jako dwa oblicza patriotyzmu. Przedstaw na przykładzie literatury polskiej.
76. Jaki jest człowiek? Poszukaj prawdy o ludzkiej naturze we współczesnej poezji polskiej.
77. Rola prawdy w życiu człowieka. Omów temat na podstawie wybranych lektur.
78. Przyjaźń i jej rola w życiu człowieka. Omów temat na podstawie wybranych lektur.
79. Rewolucja- niebo czy piekło na ziemi? Przedstaw poglądy wybranych pisarzy zawarte w literaturze oraz własne stanowisko.
80. Zaprezentuj różne wizje rodziny w literaturze polskiej.
81. Dom jako podstawowa wartość w życiu człowieka. Rozważ zagadnienie na podstawie literatury i przedstaw własne stanowisko.
82. Różne ujęcia motywu rozstania w literaturze. Omów na podstawie utworów różnych epok.
83. Rozstanie zakochanych w literaturze. Przedstaw przyczyny i konsekwencje rozstania w literaturze polskiej i obcej.
84. Parenetyczne wzorce średniowieczne- zaprezentuj wybrane realizacje w literaturze polskiej i obcej.
85. Od Rolanda do Kolumbów. Przedstaw ideały rycerskie na wybranych tekstach literackich z różnych epok.
86. Szatan jako bohater znaczący w literaturze. Omów na przykładzie wybranych utworów.
87. Bohaterowie literaccy różnych epok w poszukiwaniu szczęścia. Rozważ na wybranych przykładach.
88. Funkcja śmiechu w literaturze dawnej i współczesnej. Zanalizuj wybrane utwory.
89. Przedstaw różnorodność motywu tańca na wybranych tekstach literackich
90. Tytuł, motto, ostatnia scena jako klucze do interpretacji dzieła. Omów na wybranych przykładach.
91. Ślub i wesele- omów tradycje i obyczaje obecne w literaturze.
92. Podróż i jej sens. Przedstaw na przykładzie wybranych utworów z różnych epok.
93. Literacka fascynacja wsią i życiem jej mieszkańców. Określ i omów sposoby przedstawienia wsi, odwołując się do wybranych tekstów.
94. Pochwała wsi. Rozważ, jakie wartości polskiej wsi prezentuje literatura polska?
95. Różne ujęcia motywu władzy. Omów temat na podstawie wybranych utworów.
96. Literatura jako świadectwo wydarzeń II wojny światowej. Omów, jaką wiedzę dotyczącą tej kwestii wyniosłeś z lektur szkolnych.
97. Przedstaw kreacje bohaterów, którzy doświadczyli II wojny światowej i próbują odbudować świat wartości.
98. Różne sposoby przedstawiania motywu zbrodni i kary w literaturze. Przedstaw na wybranych przykładach.
99. Kreacje postaci Żydów w literaturze polskiej. Omów na wybranych przykładach.

100. Trudny problem dziedzictwa sarmackiego w literaturze epok późniejszych- omów na wybranych przykładach.
101. Rola lektur w kształtowaniu charakterów postaci literackich. Przedstaw na wybranych przykładach.
102. Fantastyka i realizm jako dwie metody prezentowania świata. Zanalizuj temat na wybranych przykładach.
103. Motyw zbrodni w literaturze, jej prawne i psychiczne konsekwencje dla sprawcy. Omów na wybranych przykładach.
104. Literackie wizerunki diabła. Omów na wybranych przykładach.

II. Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki.

1. Opiekun, posłaniec, zwiastun dobrej nowiny... Omów różne ujęcia anioła w literaturze i sztuce.
2. Ujęcia motywu końca świata w literaturze i malarstwie. Zaprezentuj na wybranych przykładach.
3. Katastroficzne wizje i obrazy świata w literaturze i filmie.
4. Motyw brzydoty w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
5. Bunt jako motyw w literaturze i sztuce różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
6. Motyw czasu i przemijania w historii kultury. Przedstaw zagadnienie, wypowiedź zilustruj przykładami tekstów kultury z różnych dziedzin sztuki.
7. Sposoby kreowania postaci dzieci w utworach literackich i plastycznych. Omów zagadnienie na podstawie wybranych dzieł.
8. Portret dziecka w nowelistyce, w obrazach poetyckich i w malarstwie polskiego pozytywizmu.
9. Emigracja i emigranci tematem literatury i sztuki. Omów na wybranych przykładach.
10. Święty Franciszek jako źródło inspiracji dla literatury i sztuki różnych epok. Wykaż na wybranych przykładach.
11. Ruiny, groby, opustoszałe zamki. Omów motyw przemijania w literaturze i sztuce XIX wieku.
12. Różne ujęcia motywu ikaryjskiego w literaturze i sztuce. Omów na podstawie wybranych przykładów.
13. Różne kanony kobiecej urody w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
14. Morze w twórczości literackiej i plastycznej. Omów funkcje pejzażu.
15. Muzyka jako motyw literacki. Omów jego najciekawsze realizacje.
16. „Młodzi przeciwko starym”- odwołując się do wybranych przykładów ukaż konflikt pokoleń literackich jako zjawisko charakterystyczne dla różnego rodzaju przełomów w sztuce.
17. Artystyczne ujęcie macierzyństwa w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie w oparciu o wybrane przykłady minionych epok.
18. Motywy maryjne w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Omów temat, odwołując się do wybranych lektur.
19. Ideał mężczyzny w różnych wiekach. Omów na podstawie literatury i sztuki.
20. Porównaj sposoby ujęcia nieszczęśliwej miłości w filmie i literaturze, wykorzystując stosowne teksty kultury.
21. Motyw raj i piekła w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
22. Kultura okresu PRL-u. Omów na wybranych przykładach.
23. Wielkie przyjaźnie w literaturze i filmie. Omów na wybranych przykładach.
24. Jak literatura i sztuka oddziałują na siebie wzajemnie. Pokaż na wybranych przykładach.
25. Omów różne ujęcia motywu tańca w literaturze i filmie.
26. Omów wpływ wojny na psychikę człowieka na podstawie utworów literackich i innych tekstów kultury.
27. Filmy Andrzeja Wajdy jako interpretacje dzieł literackich.
28. Ukaż różne ujęcia i znaczenia motywu śmierci w literaturze, malarstwie i muzyce.
29. Góry w literaturze, muzyce i malarstwie różnych epok. Odwołaj się do istniejących wówczas konwencji artystycznych.
30. Obraz wsi w literaturze i malarstwie polskim. Przedstaw na wybranych przykładach.

31. Przedstaw motyw powstania styczniowego , analizując znane Ci utwory literackie, obrazy malarzy polskich lub filmów

III. Język

1. Wpływ mitologii i „Biblii” na frazeologię i słownictwo języka polskiego.
2. Specyfika tekstu reklamowego jako gatunku wypowiedzi- na wybranych przykładach omów najważniejsze cechy języka reklam.
3. Oceń pod względem językowym i stylistycznym swoje ulubione czasopismo młodzieżowe.
4. Zanalizuj wybrane zapożyczenia językowe i oceń ich przydatność dla współczesnego systemu języka polskiego.
5. Komizm słowny i sposoby jego realizacji w wybranych utworach różnych autorów i epok.
6. Perswazyjna funkcja języka na przykładach tekstów propagandowych. Zanalizuj przykłady.
7. Jak mówią mieszkańcy środowiska, w którym żyjesz? Zbadaj język różnych grup pokoleniowych
8. Omów rolę stylizacji /archaicznej, gwarowej, środowiskowej lub innej/ jako elementu kształtowania języka wybranych postaci literackich.
9. Zanalizuj różne sposoby indywidualizacji języka postaci literackich.
10. Kultura języka w Internecie. Scharakteryzuj język użytkowników Internetu na podstawie samodzielnie zebranego materiału.
11. Język jako instrument walki o władzę. Zanalizuj wybrane materiały wyborcze.
12. Wpływ języka angielskiego w różnych warstwach współczesnej polszczyzny. Omów sposoby absorbowania form obcych w języku polskim i oceń ich celowość na podstawie zgromadzonego materiału
13. Scharakteryzuj język wybranej gwary środowiskowej albo zawodowej, odwołując się do zgromadzonego materiału (w tym utworów literackich).
14. Przedstaw styl wybranego pisarza poprzez analizę językowo-stylistyczną wybranych utworów.
15. Tytuły prasowe jako środek manipulacji, propagandy i kształcenia postaw odbiorcy. Czy istnieje schemat tworzenia tytułów prasowych? Omów, analizując celowo zgromadzony materiał językowy.
16. Neologizmy i ich funkcje w liryce B. Leśmiana i M. Białoszewskiego. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
17. Zanalizuj język wybranego dzieła literackiego. Przedstaw i oceń dobór środków językowych z uwzględnieniem autora i jego epoki.
18. Język ezopowy w literaturze rozwijającej się w warunkach cenzury. Omów na wybranych przykładach.
19. Język przysłów polskich. Omów, analizując celowo zgromadzony materiał językowy.
20. Omów mechanizmy powstawania błędów językowych. Dokonaj analizy błędów pojawiających się w zaobserwowanych i zgromadzonych przykładach tekstów prasowych, telewizyjnych i radiowych.
21. Cechy stylu biblijnego i jego rola w literaturze polskiej. Omów zjawisko odwołując się do wybranych dzieł literackich.

Tematy zaproponowane przez Zespół Języka Polskiego
Komisji Przedmiotów Humanistycznych ZSP nr 1 w Radomsku

Radomsko, 2008 r.